

Fakultet tehničkih nauka, DRA, Novi Sad

Predmet:

Struktura i organizacija baza podataka

Dr Slavica Aleksić,

Vladimir Dimitrieski,

Nikola Obrenović

Primer

radnik({Mbr, Ime, Prz, Sef, Plt, God, Pre}, {Mbr}),

projekat({Spr, Ruk, Nap, Nar}, {Spr}),

radproj({Spr, Mbr, Brc}, {Spr + Mbr}),

radnik[Sef] \subseteq radnik[Mbr],

projekat[Ruk] \subseteq radnik[Mbr],

radproj[Mbr] \subseteq radnik[Mbr],

radproj[Spr] \subseteq projekat[Spr].

Tabela radnik

- **Mbr** - maticni broj radnika
- **Ime** - ime radnika
- **Prz** - prezime radnika
- **Sef** - maticni broj direktno nadredjenog rukovodioca - radnika
- **Plt** - mesecni iznos plate radnika
- **God** - Datum rodjenja radnika
- **Pre** – godišnja premija na platu radnika

Obeležja Mbr, Ime, Prz ne smeju imati null vrednost.
Plata ne sme biti manja od 500

Tabela projekat

- **Spr** - sifra projekta
- **Ruk** - rukovodilac projekta
- **Nap** - naziv projekta
- **Nar** - narucilac projekta

Obeležja Spr i Ruk ne smeju imati null vrednost, dok obeležje Nap mora imati jedinstvenu vrednost

Tabela radproj

- **Spr** - sifra projekta
- **Mbr** - maticni broj radnika
- **Brc** - broj casova nedeljnog angazovanja na projektu

Sva tri obeležja ne smeju da imaju null vrednost

Izražavanje upita i osnovna struktura naredbe SELECT

- Sve vrste upita se u SQL-u izražavaju putem naredbe SELECT. Osnovna struktura SELECT naredbe je:

```
SELECT *| <lista_obeležja>
FROM <lista_tabela>
WHERE <uslov_selekciјe>
```

<lista_obeležja> sadrži obeležja nad kojima se formira rezultat upita, <lista_tabela> sadrži nazive tabele potrebne za realizaciju upita, <uslov_selekciјe> izražava uslov selekcije podataka iz tabela koje su navedene iza službene reči FROM

Upiti nad jednom tabelom

- Izlistati sadržaj svih tabela.

```
select * from radnik;
```

```
select * from projekat;
```

```
select * from radproj;
```

Upiti nad jednom tabelom

- Prikazati imena i prezimena svih radnika.

```
select ime, prezime  
from radnik;
```

DISTINCT

```
SELECT [DISTINCT] <lista_obeležja>  
FROM <lista_tabela>  
WHERE <uslov_selekciјe>
```

- Izlistati različita imena radnika.

```
select distinct ime from radnik;
```

Aritmetički izrazi

```
SELECT *|[DISTINCT] <lista_obeležja>|izraz  
FROM <lista_tabela>  
WHERE <uslov_selekcijske>
```

- Izlistati mbr, ime i prezime radnika koji imaju platu veću od 25000.

```
select mbr, ime, prezime  
from radnik  
where plt>25000;
```

Aritmetički izrazi

```
SELECT *|[DISTINCT] <lista_obeležja>|izraz  
FROM <lista_tabela>  
WHERE <uslov_selekcijske>
```

- Izlistati godišnju platu svakog radnika.

```
select mbr, ime, prz, plt*12  
from radnik;
```

Null vrednost

- x **IS NULL** – x je nula vrednost
- x **IS NOT NULL** – x nije nula vrednost
- Izlistati mbr, ime, prez radnika koji nemaju šefa.

```
SELECT mbr, ime, prez from radnik  
where sef is null;
```

Null vrednost

- Prikazati matične brojeve radnika, kao i plate, uvećane za NULL vrednost.

SELECT Mbr, Plt + NULL FROM Radnik;

- Prikazati matične brojeve radnika, kao i plate, uvećane za godišnju premiju.

SELECT Mbr, Plt + Pre FROM Radnik;

Funkcija ISNULL(*izraz*, *konstanta*)

- Prikazati matične brojeve radnika, kao i plate, uvećane za godišnju premiju. Ukoliko za nekog radnika vrednost premije ne postoji, smatrati da ona iznosi 0.

```
SELECT Mbr, Plt + ISNULL(Pre, 0)  
FROM Radnik;
```

BETWEEN

- Izlistati mbr, ime, prez radnika čija je plata između 20000 i 24000 dinara.

```
select mbr, ime, prez  
from radnik  
where plt between 20000 and 24000;
```

BETWEEN

- Izlistati ime, prez, god radnika rođenih između 1953 i 1975.

```
select ime, prez, god  
from radnik  
where god between '01-jan-1953' and '31-  
dec-1975';
```

NOT BETWEEN

- Izlistati ime, prez, god radnika koji nisu rođeni između 1953 i 1975.

```
select ime, prez, god  
from radnik  
where god not between '01-jan-1953' and  
'31-dec-1975';
```

LIKE

<obeležje> LIKE <uzorak>

- Izlistati mbr, ime, prez radnika čije prezime počinje na slovo M.

```
select mbr, ime, prez  
from radnik  
where prez like 'M%';
```

NOT LIKE

- Izlistati mbr, ime, prz radnika čije ime ne počinje slovom A.

```
select mbr, ime, prz  
from radnik  
where ime not like 'A%';
```

LIKE

- Izlistati mbr, ime, prz radnika čije ime sadrži slovo A na drugoj poziciji.

```
select mbr, ime, prz  
from radnik  
where ime like '_a%';
```

LIKE

- Izlistati imena radnika koja počinju na slovo E.

```
select distinct ime  
from radnik  
where ime like 'E%';
```

LIKE

- Izlistati radnike koji u svom prezimenu imaju slovo E.

```
select mbr, ime, prz  
from radnik  
where prz like '%e%';
```

IN

- Izlistati matične brojeve radnika koji rade na projektima sa šifrom 10, 20 ili 30.

```
select distinct mbr  
from radproj  
where spr in ('10', '20', '30');
```

IN

- Izlistati matične brojeve radnika koji rade na projektu sa šifrom 10 ili rade 2, 4, ili 6 sati.

```
select distinct mbr  
from radproj  
where brc in (2, 4, 6) or spr='10';
```

IN

- Izlistati matične brojeve radnika koji se zovu Ana ili Sanja.

```
select mbr, ime, prz  
from radnik  
where ime in ('Ana', 'Sanja');
```

NOT IN

- Izlistati matične brojeve radnika koji se ne zovu Ana ili Sanja.

```
select mbr, ime, prz  
from radnik  
where ime not in ('Ana', 'Sanja');
```

Uređivanje izlaznih rezultata

```
SELECT *| <lista_obeležja>  
FROM <lista_tabela>  
WHERE <uslov_selekciјe>  
ORDER BY <podlista_obeležja>
```

**ORDER BY je uvek poslednja klauzula
naredbe SELECT**

ORDER BY

- Prikazati radnike koji imaju šefa sortirano po prezimenu.

```
select mbr, ime, prz, plt  
from radnik  
where sef is not null  
order by prz asc;
```

ORDER BY

- Neki primeri upotrebe klauzule ORDER BY.

```
SELECT Mbr, Ime, Prz, Plt  
FROM Radnik ORDER BY Prz, Ime
```

```
SELECT Mbr, Prz, Ime, Plt  
FROM Radnik ORDER BY Prz ASC, Ime ASC
```

```
SELECT Mbr, Prz, Ime, Plt  
FROM Radnik ORDER BY Prz ASC, Ime DESC
```

ORDER BY

- Neki primeri upotrebe klauzule ORDER BY.

```
SELECT Mbr, Prz, Ime  
FROM Radnik  
ORDER BY 2, 3, Plt
```

```
SELECT Mbr, Prz, Ime  
FROM Radnik  
ORDER BY 2, 3, Plt * 1.17
```

ORDER BY

- Prikazati matične brojeve, imena, prezimena i plate radnika, po opadajućem redosledu iznosa plate.

```
SELECT Mbr, Ime, Prz, Plt Plata  
FROM Radnik  
ORDER BY Plata DESC
```

Uređivanje izlaznih rezultata

- Prikazati matične brojeve, konkatenirana imena i prezimena radnika, kao i plate, uvećane za 17%.

```
SELECT Mbr,  
Ime + ' ' + Prz "Ime i prezime",  
PIt * 1.17 Plata  
FROM Radnik;
```

Funkcija count

- COUNT(*) – vraća ukupan broj selektovanih torki
- COUNT(<obeležje>) – vraća ukupan broj selektovanih torki, za koje vrednost <obeležja> nije nula vrednost
- COUNT(DISTINCT <obeležje>) – vraća ukupan broj različitih torki, za koje vrednost <obeležja> nije nula vrednost

Funkcija count

- Koliko ima radnika?

```
select count(*) from radnik;
```

- Koliko ima šefova?

```
select count(distinct sef) broj_sefova  
from radnik;
```

Funkcije max i min

- MAX(<obeležje>) – vraća maksimalnu vrednost za <obeležje>, uzimajući u obzir sve selektovane torke
- MIN(<obeležje>) – vraća minimalnu vrednost za <obeležje>, uzimajući u obzir sve selektovane torke

Funkcije max i min

- Prikazati minimalnu i maksimalnu platu radnika.

```
select min(plt) minimalna, max(plt) maksimalna  
from radnik;
```

Funkcija sum

- $\text{SUM}(<\text{oobeležje}>)$ – vraća zbir vrednosti datog $<\text{oobeležja}>$, za sve selektovane torke, uključujući višestruko ponavljanje istih torki
- $\text{SUM}(\text{DISTINCT } <\text{oobeležje}>)$ – vraća zbir vrednosti datog $<\text{oobeležja}>$, za sve različite selektovane torke

Funkcija sum

- Prikazati broj radnika i ukupnu mesečnu platu svih radnika.

```
select count(*) "Broj radnika",  
       sum(plt) "Mesecna plata"  
  from radnik;
```

Funkcija avg

- $\text{AVG}(<\text{obeležje}>)$ – vraća srednju vrednost datog $<\text{obeležja}>$, za sve selektovane torke, uključujući višestruko ponavljanje istih torki
- $\text{AVG}(\text{DISTINCT } <\text{obeležje}>)$ – vraća srednju vrednosti datog $<\text{obeležja}>$, za sve različite selektovane torke

Funkcija avg

- Prikazati broj radnika, prosečnu platu i ukupnu godišnju platu svih radnika.

```
select count(*) "Broj radnika",  
avg(plt) "Prosecna plata",  
12*sum(plt) "Godisnja plata"  
from radnik;
```

Funkcija round

- ROUND(<izraz>, <broj_decimala>) – vraća zaokruženu vrednost datog <izraza> na dati <broj_decimala>

Funkcija round

- Prikazati prosečnu platu svih radnika zaokruženo na jednu decimalu.

```
select round(avg(plt), 1)  
from radnik;
```

GROUP BY

- Koliko radnika radi na projektu i koliko je ukupno angažovanje na svakom projektu?

```
select spr, count(mbr), sum(brc)  
from radproj  
group by spr;
```

HAVING

- Izlistati mbr radnika koji rade na više od dva projekta.

```
select mbr from radproj  
group by mbr  
having count(spr)>2;
```

```
select mbr, count(spr) from radproj  
group by mbr  
having count(spr)>2;
```

Spajanje tabela

- Prikazati mbr, prz, ime, plt i brc angažovanja svih radnika koji rade na nekom od projekata.

```
select radnik.mbr, prz, ime, plt, brc  
from radnik, radproj  
where radnik.mbr = radproj.mbr;
```

Spajanje tabela

- Prikazati mbr, prz, ime, plt i brc angažovanja svih radnika koji rade na projektu sa šifrom 10.

```
select radnik.mbr, prz, ime, plt, brc  
from radnik, radproj  
where spr=10 and  
radnik.mbr = radproj.mbr;
```

Spajanje tabela

- Prikazati mbr, prz, ime, plt i brc angažovanja svih radnika koji rade na projektu sa šifrom 10.

```
select r.mbr, r.prz, r.ime, r.plt, rp.brc  
from radnik r, radproj rp  
where rp.spr=10 and r.mbr=rp.mbr;
```

Spajanje tabela

- Prikazati mbr, ime, prz i plt radnika koji su rukovodioci projekata.

```
select distinct mbr, ime, prz, plt  
from radnik, projekat  
where ruk=mbr;
```

Primer

- Prikazati imena i prezimena rukovodilaca projekata i broj projekata kojima rukovode.

```
select prz, ime, count(spr)  
from radnik r, projekat p  
where ruk=mbr  
group by prz, ime;
```

Primer

- Prikazati za svakog radnika mbr, prz, ime, ukupan broj projekata i ukupno mesečno angažovanje na projektima na kojima radi.

```
select r.mbr, r.prz, r.ime, count(*),  
sum(rp.brc)  
from radnik r, radproj rp  
where r.mbr=rp.mbr  
group by r.mbr, r.prz, r.ime;
```

Primer

- Izlistati nazine projekata na kojima se radi više od 15 časova.

```
select nap  
from projekat p, radproj rp  
where p.spr=rp.spr  
group by p.spr, nap  
having sum(brc)>15;
```

Primer

- Izlistati šifre i nazine projekata na kojima radi više od dva radnika.

```
select p.spr, p.nap  
from projekat p, radproj rp  
where rp.spr=p.spr  
group by p.spr, p.nap  
having count(mbr)>2;
```

Upit sa višestrukom upotrebom iste tabele

- Prikazati imena, prezimena i plate radnika koji zaradjuju bar 1000 dinara manje od rukovodioca projekta na kom radnik radi.

```
select r1.ime, r1.prz, r1.plt, p.nap from
radnik r1, radnik r2, projekat p, radproj rp
where r1.mbr=rp.mbr and rp.spr=p.spr and
p.ruk=r2.mbr and r1.plt+1000<r2.plt;
```

Unutrašnje spajanje (INNER)

- Prikazati ime i prez radnika koji rade na projektu sa šifrom 30.

```
select ime, prez  
from radnik r inner join radproj rp  
on r.mbr=rp.mbr  
where spr=30;
```

Spoljno spajanje (OUTER)

- Levo (LEFT)
- Desno (RIGHT)
- Potpuno (FULL)

Spoljno spajanje (LEFT OUTER)

- Prikazati mbr, ime i prez radnika i šifre projekata na kojima rade. Prikazati, takođe, iste podatke i za radnike koji ne rade ni na jednom projektu, pri čemu za šifru projekta treba, u tom slučaju, prikazati nedostajuću vrednost.

```
select r.mbr,ime, prez, spr  
from radnik r left outer join radproj rp  
on r.mbr=rp.mbr;
```

Spoljno spajanje (LEFT OUTER)

- Prikazati ime i prez radnika i nazive projekata na kojima rade. Prikazati, takođe, iste podatke i za radnike koji ne rade ni na jednom projektu, pri čemu za naziv projekta treba, u tom slučaju, ispisati „Nije na projektu.“.

```
select ime, prez, isnull(nap,'Nije na projektu.')
from radnik r
left outer join radproj rp on r.mbr=rp.mbr
left outer join projekat p on rp.spr=p.spr;
```

Spoljno spajanje (RIGHT OUTER)

- Prikazati nazine svih projekata i mbr radnika koji rade na njima. Ukoliko na projektu ne radi ni jedan radnik ispisati nulu.

```
select isnull(rp.mbr, 0) "Mbr radnika", nap  
from radproj rp right outer join projekat p  
on rp.spr=p.spr;
```

Spoljno spajanje (FULL OUTER)

```
select *  
from radnik r full outer join projekat p  
on r.mbr=p.ruk;
```

Nezavisni ugnježdeni upiti

- SELECT unutar WHERE druge SELECT naredbe
- Predikatski izrazi:
 - ALL, IN i EXISTS
- SQL dozvoljava višestruko ugnježdavanje upita

Nezavisni ugnježdeni upiti

- Izlistati u rastućem redosledu plate mbr, ime, prz i plt radnika koji imaju platu veću od prosečne.

```
select mbr, ime, prz, plt  
from radnik  
where plt > (select avg(plt) from radnik)  
order by plt asc;
```

Nezavisni ugnježdeni upiti

- Izlistati imena i prezimena radnika koji rade na projektu sa šifrom 30 (pomoću ugnježdenog upita).

```
select ime, prezime from radnik  
where mbr in  
(select mbr from radproj where spr=30);
```

Nezavisni ugnježdeni upiti

- Izlistati mbr, ime, prez radnika koji rade na projektu sa šifrom 20, a ne rade na projektu sa šifrom 10.

```
select mbr, ime, prez  
from radnik  
where mbr in  
(select mbr from radproj where spr=20)  
and mbr not in  
(select mbr from radproj where spr=10);
```

Primer

- Izlistati imena, prezimena svih radnika osim rukovodioca projekta sa šifrom 10. (sa ugnježdenim upitom)

```
select ime, prz, mbr  
from radnik  
where mbr != (select ruk from projekat  
where spr=10);
```

Primer

- Izlistati nazine projekata na kojima radi bar jedan radnik koji radi i na projektu sa šifrom 60.

```
select p.nap from projekat p  
where spr in (select spr from radproj  
where mbr in (select mbr from radproj  
where spr=60));
```

Primer

- Prikazati imena i prezimena rukovodilaca projekata i broj projekata na kojima rade.

```
select prz, ime, count(distinct rp.spr) bp
from radnik r, radproj rp
where r.mbr=rp.mbr and
r.mbr in (select ruk from projekat)
group by prz, ime;
```

Primer

- Izlistati nazive i šifre projekata na kojima je prosečno angažovanje veće od prosečnog angažovanja na svim projektima.

```
select p.spr, p.nap  
from projekat p, radproj rp  
where rp.spr=p.spr  
group by p.spr, p.nap  
having avg(brc)>(select avg(brc) from radproj);
```

ALL

$x \Theta \text{ALL } <\!\!\text{lista_vrednosti}\!\!>$ koju vraćа
select upit)

$$\Theta \in \{<, >, <=, >=, !=\}$$

Primer:

$x != \text{ALL } <\!\!\text{lista_vrednosti}\!\!>$

x je razlicito od svih vrednosti u
 $<\!\!\text{listi_vrednosti}\!\!>$

Nezavisni ugnježdeni upiti (ALL)

- Izlistati ime, prez i god najstarijeg radnika.

```
select mbr, ime, prez, god  
from radnik  
where god <= all(select god from radnik);
```

```
select mbr, ime, prez, god  
from radnik  
where god = (select min(god) from  
radnik);
```

Primer

- Izlistati nazine i šifre projekata na kojima je prosečno angažovanje veće ili jednako od prosečnog angažovanja na svakom projektu (najveće prosečno angažovanje).

```
select p.spr, p.nap  
from projekat p, radproj rp  
where rp.spr=p.spr  
group by p.spr, p.nap  
having avg(brc)>=all(select avg(brc)  
from radproj group by spr);
```

Ažuriranje baze podataka sa ugnježdenim upitima

- Isključiti radnike sa onih projekta gde im je angažovanje na projektu manje od prosečnog angažovanja radnika na svim projektima

```
delete from radproj  
where brc < (select avg(brc) from  
radproj)
```

Ažuriranje baze podataka sa ugnježdenim upitima

- Svim radnicima koji rade na projektu sa šifrom 10 povećati premiju za 500

update radnik

set pre = isnull(pre,0) + 500

**where mbr in (select mbr from radproj
where spr = 10)**

Povezani upiti

- Izlistati radnike čije je prosečno angažovanje na projektima veće od 7 časova.

```
select mbr, ime, prz  
from radnik r  
where (select avg(brc) from radproj rp  
       where rp.mbr=r.mbr) > 7;
```

Povezani upiti

- Prikazati mbr, ime, prz, plt radnika čiji je broj sati angažovanja na nekom projektu veći od prosečnog broja sati angažovanja na tom projektu.

```
select distinct r.mbr, ime, prz, plt, brc
from radnik r, radproj rp1
where r.mbr=rp1.mbr and
rp1.brc>(select avg(brc) from radproj rp2
where rp2.spr=rp1.spr);
```

EXISTS

EXISTS(<lista_vrednosti>) –

<lista_vrednosti> nije prazan skup vrednosti

NOT EXISTS(<lista_vrednosti>) –

<lista_vrednosti> je prazan skup vrednosti

EXISTS

- Izlistati radnike koji su rukovodioci projekata. (Postoji projekt kojim rukovodi taj radnik)

```
select mbr, ime, prz  
from radnik r  
where exists  
(select * from projekat where mbr=ruk);
```

```
select mbr, ime, prz  
from radnik r  
where mbr in  
(select ruk from projekat where mbr=ruk);
```

EXISTS

- Izlistati radnike koji ne rade ni na jednom projektu. (ne postoji projekat na kom rade)

```
select mbr, ime, prz
from radnik r
where not exists
(select * from radproj rp where r.mbr=rp.mbr);
```

```
select mbr, ime, prz
from radnik r
where mbr not in
(select rp.mbr from radproj rp
where r.mbr=rp.mbr);
```

Funkcije nad alfanumeričkim tipovima podataka

- **SUBSTRING**(niz karaktera, početni indeks, broj karaktera podniza) – vraća podniz karaktera izdvojen iz niza karaktera od početnog indeksa
- **CHARINDEX**(podniz karaktera, niz karaktera) – vraća indeks na kojem počinje podniz karaktera u nizu karaktera
- **LEN**(niz karaktera) – broj karaktera (dužina) u nizu karaktera
- **REPLACE**(niz karaktera, podniz karaktera, niz karaktera zamena) – vraća novi niz karaktera u kojem je podniz zamenjen sa “niz karaktera zamena”

Funkcije nad alfanumeričkim tipovima podataka

- Za svaki projekat prikazati njegov naziv, prva tri karaktera u nazivu, dužinu naziva, indeks znaka space (razmak), kao i naziv projekta bez razmaka

```
SELECT nap "Naziv projekta",  
SUBSTRING(nap, 1, 3), LEN(nap),  
CHARINDEX(' ', nap), REPLACE(nap, ' ', '')  
FROM projekat
```

Funkcije nad datumskim tipovima podataka

- **GETDATE()** – trenutno vreme i datum
- **DATENAME(day | weekday | week | month | year, datum)** – vraca dan, dan u nedelji, nedelju, mesec ili godinu iz datuma
- **DAY(datum)** – vraća dan iz datuma
- **MONTH(datum)** – vraća mesec iz datuma
- **YEAR(datum)** – vraća godinu iz datuma

Funkcije nad datumskim tipovima podataka

- Za svakog radnika prikazati njegov matični broj, dan, mesec, godinu, dan u nedelji rođenja, kao i trenutno vreme i datum

```
SELECT DAY(god) Dan, MONTH(god) Mesec,
DATENAME(year, god) Godina,
DATENAME(weekday, god) "Dan u nedelji",
GETDATE() FROM radnik;
```

Kreiranje, izmena i brisanje definicije pogleda

```
CREATE VIEW <naziv_pogleda> [(alias  
[, alias]...)]  
AS podupit;
```

- Podupit koji se koristi za definisanje pogleda može biti kompleksan, ali ne sme da sadrži ORDER BY.
- ORDER BY se koristi tek kada se prikazuju podaci iz pogleda.

Pogledi obezbeđuju sledeće prednosti

- ograničavaju pristup bazi podataka
- pojednostavljaju upite
- obezbeđuju nezavisnost podataka
- obezbeđuju višestruke poglede nad istim podacima
- mogu se brisati bez uklanjanja podataka u osnovnim tabelama.

Modifikacija pogleda

- Pogledi se modifikuju pomoću ALTER VIEW naredbe (nova definicija zamjenjuje staru).
- Dakle, pogled može biti izmenjen bez brisanja postojećeg pogleda.
- Na primer, mogu se dodati alijsi za kolone u pogledu.

Kreiranje složenog pogleda

- Ukoliko se u upitu pomoću kog se kreira pogled nalaze skupovne funkcije (min, max, avg, sum, count) ili izrazi, u pogledu se moraju definisati alternativna imena za te kolone.

Brisanje pogleda

DROP VIEW pogled;

Pogled

- Kreirati pogled koji će prikazati mbr, ime i prezime radnika i nazive projekata kojima rukovode.

CREATE VIEW rukovodioci (Mbr, Ime, Prezime, Projekat) AS

```
select r.mbr,ime, prez, nap
from radnik r, projekat p
where r.mbr=p.ruk
```

Pogled

```
SELECT Ime, Prezime, Projekat  
FROM rukovodioci
```

Pogled

- Kreirati pogled koji će prikazati mbr, ime i prez svih radnika i nazine projekata kojima rukovode. Ukoliko radnik ne rukovodi ni jednim projektom ispisati: ne rukovodi projektom.

```
CREATE VIEW rukovodioci_svi (Mbr, Ime, Prezime,  
Projekat) AS
```

```
select r.mbr,ime, prez, isnull(nap, 'ne rukovodi  
projektom')  
from radnik r left outer join projekat p  
on r.mbr=p.ruk
```

Pogled

- Napraviti pogled koji će za svakog radnika prikazati njihova imena i prezimena kao i prezimena njihovih šefova ako ih imaju. Ako nema šefa ispisati: nema sefa.

```
CREATE VIEW radnici_sefovi (Ime, Prezime, Sef) AS  
select r1.ime, r1.prz, isnull(r2.prz, 'Nema sefa')  
from radnik r1 left outer join radnik r2  
on r1.sef=r2.mbr
```

Pogled

- Napraviti pogled koji će za sve radnike prikazati Mbr i ukupan broj sati angažovanja radnika na projektima na kojima radi.

Pogled

```
CREATE VIEW angaz_po_radnicima (Mbr, SBrc) AS  
SELECT r.Mbr, ISNULL(SUM(rp.Brc), 0)  
FROM radnik r LEFT OUTER JOIN radproj rp  
ON r.Mbr = rp.Mbr  
GROUP BY r.Mbr
```

Pogled

- Nakon toga, napraviti pogled koji će za svakog šefa (rukovodioca radnika) prikazati njegov matični broj, prezime, ime, ukupan broj radnika kojima rukovodi i njegovo ukupno angažovanje na svim projektima, na kojima radi. Koristiti prethodno definisani pogled.

Pogled

```
CREATE VIEW angaz_sefova (Mbr, Prz, Ime, BrRad,  
BrSat) AS  
SELECT DISTINCT r.Sef, r1.Prz, r1.Ime, COUNT(*),  
a.SBrc  
FROM radnik r, radnik r1, angaz_po_radnicima a  
WHERE r.Sef = r1.Mbr AND r.Sef = a.Mbr  
GROUP BY r.Sef, r1.Prz, r1.Ime, a.SBrc
```

Pogled

- Koliko je ukupno angažovanje svih šefova na projektima?

```
SELECT SUM(BrSat) AS UkAngSef  
FROM angaz_sefova
```